N°. 63. 1840.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 26 Mei.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 22sten Mei.

Omtrent de verovering van de bergengte van Teniah zijn nog twee nadere telegraphische depeches bekend gemaakt, beide door den zeeprefect van Toulon, den 20sten aan den minister van marine overgemaakt. Het eerste dier berigten houdt het reeds vermelde omtrent de sterkte van den vijand die de gezegde engte verdedigde, en dat het fransche leger zich nog den 14den te Teniah bevond. De tweede depeche is van den volgenden inhoud:

» Zie hier eenige bijzonderheden uit de brieven van Algiers getrokken: Men hoopte Medeah den 18den te bezetten. Men zegt dat het de afdeeling van den hertog *van Orleans* geweest is die de engte van Teniah in het front heeft aangetast.

» Het 24ste regiment, het 2de regiment ligte troepen, de Zouaven en de tirailleurs van Vincennes, hebben in den beginne een sterken tegenstand ontmoet, maar eene juist van pas gedane charge, onder aanvoering van den kroonprins zelven, aan het hoofd van de 23ste en 48ste regimenten van linie, heeft het gevecht beslist en den vijand, met achterlating van twee stukken geschut, op de vlugt gedreven.

» De hertog *van Aumale* heeft met de sabel in de vuist, aan de spits der grenadiers gechargeerd. Wij hebben een verlies gehad van 30 dooden en 150 gekwetsten."

— Gisteren heeft de kamer van afgevaardigden het ontwerp voor het verlengen van het privilegie der bank tot in 1867 aangenomen.

— Heden heeft de maarschalk *Clausel* in den boezem der commissie van onderzoek rapport uitgebragt over het ontwerp van wet voor de overbrenging van het stoffelijk overschot van *Napoleon*. Gelijk reeds gezegd is, verklaart de commissie zich voor de kerk der Invaliden, als de geschiktste rustplaats voor het overschot des gewezen keizers; tevens hecht zij er hare goedkeuring aan, dat een standbeeld te paard voor *Napoleon* worde opgerigt, waarvan zij de keus der plaatsing aan het gouvernement overlaat; terwijl zij eindelijk besloten heeft om het van gouvernementwege voor een en ander aangevraagd crediet van één millioen, op twee millioenen fr. te brengen. Het rapport zou morgen in de kamer worden uitgebragt.

— Men spreekt veel van een aanzienlijke diefstal, in het slaapvertrek van den hertog van Coburg-Cohari gepleegd. Men zou hem, terwijl hij sliep, eene aanzienlijke som in goud ontvreemd hebben.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 16den. Daarin wordt van geen nieuwe verdeeldheden tusschen de ministers en de kamer gesproken, doch echter de vrees te kennen gegeven, dat het rapport van de commissie der kamer, die met het onderzoek van het ontwerp nopens de uitgifte van nieuwe schuldbewijzen belast is, ongunstig zal zijn en de verwerping voorstellen. In dat geval vreesde men, dat de minister van finantien *Santillan*, zijne demissie zou moeten nemen.

Als een der beste middelen die de regering in de tegenwoordige omstandigheden kon aanwenden om de gevoelens te bevredigen, rekende men de gelijke verdeeling van gunstbewijzen en begiftiging van ambten onder de leden der verschillende staatkundige gevoelens. In dien zin werden de jongste militaire benoemingen zeer geprezen, die, zoowel als den dezer dagen genomen maatregel met het verbieden van het oproerpredikend blad *el Revolution*, de goedkeuring van *Espartero*, hadden weggedragen.

Men had te Madrid tijding dat het provinciale bataillon van Lugo in opstand geraakt was en zijnen kommandant zou vermoord hebben.

Onder de personen in de jongste promotie begrepen, werden genoemd de generaals *Oraa* en *Espeleta*; zij zijn geroepen tot het eerste en tweede kommandement op de Philippynsche eilanden.

Uit Arragon zijn geen nadere tijdingen; maar men vleit zich steeds met ene ook spoedig het berigt van de overgave van Morella te vernemen, terwijl steeds gemeld wordt, dat *Segarra* over zijne onderwerping in onderhandeling is.

— Ter beurze van heden (22 Mei) waren genoteerd: 5 pCt. 115,95; 3 pCt. 85,05; Nap. r. 105,10; Sp. Ardoin 29⅞; Rom. L. 103⅛.

Van den 23sten. — Heden heeft de maarschalk *Clausel* het rapport der commissie voor de overbrenging van *Napoleons* overblijfselen in de kamer voorgedragen. Twee rijksvaartuigen zullen het fregat *Belle Poule* verzellen en een eskader de terugkeerende schepen te gemoet stevenen. De discussie over het ontwerp is op aanstaande Dingsdag bepaald.

Uit Toulon wordt geschreven dat het fregat *Belle Poule* en de korvet *Favorite* reeds voor de reis naar St. Helena en om de aanzienlijke personen, die het stoffelijk overschot zullen afhalen, te ontvangen, ingerigt worden. De gezegde vaartuigen zouden tegen den 15den of 20sten Junij moeten gereed zijn, wanneer men rekent dat zij in het begin van October te Havre terug kunnen zijn. De equipagie zou bij de terugkomst den rouw aannemen.

— Men heeft nog geen bijzonderheden omtrent het gevecht van Teniah op den 12den geleverd uit Algiers ontvangen.

— De kommandant der fransche zeemagt op de plata-rivier heeft aan het gouvernement voorstellen tot schikking door *Rosas* gedaan, overgezonden. Deze voorstellen zouden houden, dat de Argentijnsche Republiek een gezant naar Frankrijk zou zenden om de geschillen te regelen; de blokkade zou opgeheven en het eiland Martin Garcia teruggeven worden; te Parijs zou men zich over de door de Republiek te betalen schadevergoeding verstaan, en middelerwijl de Franschen in Buenos Ayros op den voet als de vreemdelingen in Frankrijk behandeld worden. De wapenen en munitie door de fransche agenten aan de partij tegen *Rosas* verstrekt, zouden worden teruggeven.

— Ter beurze van heden (23 Mei) waren genoteerd: 5 pCt. 116,10; 3 pCt. 85,10; Nap. r. 106; Sp. Ardoin 29⅞; Rom. L. 103⅛.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 22sten Mei.

Men leest in bijzondere brieven uit Berlijn, dat de toestand der gezondheid des konings niet zoo gunstig is, als men wel wenscht, en dat men bij Z. M. een zeker verval van krachten meent te bespeuren.

— De Pruissische generaal vrijheer *von Borstell*, die het 8ste legerkorps in de Rijnprovincien kommandeerde, is, op zijn verzoek, eervol ontslagen, en door den luitenant-generaal *von Thiele II* vervangen geworden. De generaal *von Borstell* is voornemens, zijne overige levensjaren op zijne landgoederen te gaan doorbrengen.

Volgens berigten uit Manheim liepen aldaar geruchten van oproerige bewegingen in de nabijheid der stad en van arrestatien die op het grondgebied van het Groothertogdom zouden plaats gehad hebben. Bijzonderheden daaromtrent worden echter niet vermeld.

— De Augsburger *Allgemeine Zeitung* geeft het volgende berigt van de Poolsche grenzen:

» De onlangs vermelde wegvoering en gevangenschap van den bisschop van Podlachie bevestigt zich. Voor eenigen tijd was aan de acht bisschoppen van het Koningrijk Polen een bevel gezonden, om keizerlijke verordeningen, van wat inhoud ook, in de kerken te doen bekend maken. Zeven dezer bisschoppen onderwierpen zich aan den wil des keizers; alleen die van Podlachie waagde het zich tegen het gebod der regering te verzetten. Hij ontwikkelde in een eerbiedig vertoog aan den keizerlijken stedehouder in Polen de redenen waarom zijn geweten hem niet toeliet te gehoorzamen. Hierop werd geen antwoord gegeven; maar eenige weken later werd plotseling de bisschoppelijke woning des nachts door soldaten omringd, een politiebeambte begaf zich in het vertrek van den bisschop en beval hem zijn huis te verlaten en in het rijtuig te klimmen, hetwelk voor hem gereed stond. Hij werd vervolgens naar [illegible], waar hij thans gestrengelijk bewaakt wordt."

— In de jongste tijdingen uit Alexandrie tot den 26sten schrijft men nog het volgende: » Staatkundig nieuws is hier niet. De heer Cochelet, (de fransche consul) heeft als naar gewoonte, na de aankomst der jongste paketboot, zijne opwachting bij den pacha gemaakt en hem, gelijk vroeger, namens zijn hof, de beste hoop gegeven op eene vredelievende beslechting van het Oostersch vraagstuk. De pacha gelooft er niet aan; zijne meening is integendeel, dat het tot een oorlog, misschien het volgende zal verloopen eer het tot eene beslechting komt. Hij wacht thans rustig af hetgeen men besluiten zal, zijnde op alles voorbereid, waartoe men hem dan ook genoeg den tijd gelaten heeft." — Verder leest men in deze berigten: »Bij de algemeene ellende onder alle klassen der bevolking, zoo wel Europeanen als Arabieren, heerscht hier slechts één wensch: dat men zich spoedig moge verstaan. Het land moet te gronde gaan, wanneer de zaken nog langer op denzelfden voet blijven. De met nieuwe woede uitgebrokene pest, doet den nood nog hooger stijgen. De pacha was naar zijn paleis teruggekeerd, maar is gisteren door nieuwe pestgevallen er weer uit verjaagd; hij begeeft zich heden om quarantaine te houden naar het landgoed van Moharrem-bei. Ook in het russische consulaat is de pest uitgebroken! Mehemed heeft de krachtdadigste gezondheidsmaatregelen bevolen: het arsenaal, de vloot, de hospitalen, alles is in quarantaine gesteld.

— Uit Syrie wordt geschreven, dat Ibrahim zijn hoofdkwartier nog steeds te Aleppo heeft en Soliman-pacha te St.-Jean d'Acre; de ligtingen van troepen tot aanvulling van de regimenten werden onafgebroken voortgezet. — In Arabie scheen het thans rustig.

— Te Alexandrie is op zijne terugreis naar Europa doorgekomen, de bevelhebber van het Britsche leger in Afghanistan, lord Keane.

ENGELAND.

LONDEN, den 22sten Mei.

De discussien over het voorstel van lord Stanley betrekkelijk de hervorming der kiezerslijsten in Ierland, zijn in de zitting van het lagerhuis van den 20sten voortgezet en is in weerwil van den tegenstand der ministers, van O'Connell en zijne vrienden, met 303 tegen 300 beslist, dat het bedoelde voorstel in comité zal worden behandeld, hetgeen den 4den Junij aanstaande zal plaats hebben. Het dagblad the Courier doet opmerken, dat deze nederlaag der ministers de vijfde is die zij sedert de opening der tegenwoordige zitting ondergaan. Even als vroeger schijnen zij ook thans niet gezind om af te treden.

— Eergisteren heeft lord Londonderry in het Hoogerhuis kennis gegeven, dat hij den 4den dezer een voorstel zou doen, tot het aanbieden van een adres aan H. M., om eenig gevolg te geven aan de vorderingen van het Britsch legioen, dat in Spanje gediend heeft.

— Eergisteren is de fraaije kathedraalkerk van York gedeeltelijk door de vlammen vernield geworden. De brand openbaarde zich des avonds in den toren nabij het klokkenspel, op eene hoogte waardoor aan geen blusschen te denken was. De klokken vielen met groot geweld naar beneden en deelden den brand aan het dak van het kerkgebouw mede, die zich nu tot aan den middentoren verbreidde; deze echter weerstond de vlam, waardoor het overige van het gebouw met het koor behouden bleef. Omtrent de oorzaak van den brand loopen de gevoelens uiteen. Sommigen schrijven het aan onvoorzigtigheid van den klokkenist, anderen aan kwaadwilligheid toe.

— Heden is het gerdigen verhoor in de zaak van den moord aan lord W. Russell gepleegd, aangevangen.

— Lord Durham bevindt zich tegenwoordig ernstig ongesteld, zoodat men aan zijne herstelling begint te wanhopen.

— Het bestek voor het herbouwen der nieuwe beurs van Londen is thans bepaald aangenomen. Het gebouw zal eene lengte hebben van 293 voeten met eene breedte van 157 voeten. Het binnenplein zal groot zijn 170 voeten in lengte en 112 in breedte.

— Per beurze van heden waren genoteerd: 3 pCt. gec. 92⅝; Ned. 2½ pct. 54⅞; id. 5 pct. 101⅝; Spanje 28¾.

BELGIE.

BRUSSEL, den 24sten Mei.

In de zitting der kamer van vertegenwoordigers van gisteren, waarin de ministers Liedts en Lebeau op nieuw den eed als leden der kamer aflegden, was aan de orde het in afwachting van de aanneming der leeningswet van 90 millioen, middelerwijl voorgesteld crediet van vijf millioenen fr., tot voortzetting van den spoorweg-arbeid. De beide artikelen van het ontwerp werden goedgekeurd, maar bij de stemming over het geheel, bleek het dat er geen genoegzaam getal leden tegenwoordig was; de zitting werd opgeheven en de stemming tot aanstaanden vrijdag den 29sten uitgesteld. Men beklaagt zich zeer over deze onachtzaamheid der leden, en wel in 't bijzonder, dat van die van de stad Brussel een viertal leden ontbraken, als hebbende Brussel het meeste belang dat de arbeid aan den spoorweg niet gestaakt wordt, en de aanvraag van crediet juist geschiedde om de dadelijke geldverlegenheid, waarin men zich zou gaan bevinden, voor te komen.

Tegen het ontwerp van leening van 90 millioenen, is een adres bij de kamer ingekomen van den ingenieur Tack van Gent. Men heeft dit adres van belang genoeg geoordeeld, om de commissie van petitien uit te noodigen rapport over hetzelve uit te brengen, alvorens het ontwerp van leening door de kamer behandeld wordt.

— Luidens een koninklijk besluit, zal de omsmelting in staven van de buiten omloop gebragte oude provinciale munten, tot een nominaal bedrag van 1,900,000 fr., openbaar worden aanbesteed.

— De hertog van Saxen-Coburg-Cohary is met zijn zoon uit Parijs herwaarts teruggekomen. Men verwacht hier ook de koningin der Franschen, om bij de aanstaande bevalling harer dochter tegenwoordig te zijn.

— Te Gent hebben gisteren de tot eenwigdurende strafarbeid veroordeelde misdadigers, in het huis van arrest eene gewelddadige poging gedaan om te ontsnappen. Een zestal hunner wierp zich op een schildwacht, ontwapende dien en ontweldigde den cipier de sleutels; weldra echter schoot de wacht toe, waarop de losgebroken veroordeelden zich in eene werkplaats verschansten. Door de komst van twee bataillons troepen werden zij echter weldra genoodzaakt zich over te geven en weder te laten opsluiten.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 26sten Mei.

Naar men nader verzekert, zullen de beraadslagingen over de ontwerpen tot wijziging der Grondwet, in den loop dezer week gehouden worden.

Thans zijn ook van Regeringswege bij de tweede kamer der Staten-Generaal ingekomen de antwoorden op de bedenkingen in hare afdeelingen gemaakt omtrent het ontwerp van wet tot inkoop en aflossing van schuld, en tot voorziening in de behoeften van het Syndicaat over 1840.

Omtrent art. 1 is de bedenking gemaakt, dat het kapitaal uitgestelde schuld en daartoe behoorende kansbiljetten, reeds door het Amortisatie-Sijndicaat, krachtens art. 2 der wet van den 24sten Dec. 1829, vernietigd, daarbij tot ƒ 2,072,800 had moeten worden uitgetrokken.

Deze bedenking, zegt de regering zal van zelve vervallen, wanneer men in aanmerking neemt, dat de overgang der uitgestelde tot de werkelijke schuld moet plaats hebben met den aanvang van elk jaar, zoodat het Amortisatie-Syndicaat, om aanvankelijk met 1o. Januarij 1840 den overgang voor dat jaar te kunnen doen voortgang hebben, gehouden is geweest om in den loop van 1839 het daartoe noodige kapitaal aan te koopen, en op den eersten dag des jaars 1840 beschikbaar te stellen. Hieraan door het Syndicaat voldaan zijnde, kan het wel geen twijfel lijden, dat in den loop van 1840, door het Syndicaat zal moeten worden aangeschaft, zooveel al tot den overgang van 1841 vereischt wordt, namelijk ƒ 3,075,000, welke som wordt zamengesteld als volgt:

Voor den jaarlijkschen overgang over 1840.	ƒ 5,000,000,
Voor de gedane nalotingen.	79,000.
	ƒ 5,079,000.
Af het kapitaal, voor 1841 reeds vernietigd, ad.	» 2,004,000.
Blijft. . . .	ƒ 3,075,000.

De aanschaffing van dit kapitaal, waarover de houders der voor 1841 uitgeloote kansbiljetten reeds in Januarij 1841 moeten kunnen beschikken, behoort dus tot de benoodigdheden en verpligtingen van het Amortisatie-Syndicaat, waaraan nog in 1840 zal moeten worden voldaan.

Wat betreft art. 2, zegt de Regering: hoezeer wel in de sectien, door een meerder of minder getal leden, bedenkingen in het midden zijn gebragt tegen het voorstel, om de aflossing van 4½ per cent schuldbekendtenissen over 1840 te bepalen op ƒ 500,000, mag men zich overtuigd houden, dat het doen van eene aflossing over het algemeen bijval heeft gevonden. Dit aangenomen zijnde, zal het niet noodig zijn stil te staan bij het aangegeven denkbeeld, om die aflossing tot 1, 2 of 3 tonnen gouds te beperken; en naar hetgeen deswege in sommige afdeelingen en bepaaldelijk met veel grond in het procesverbaal van de vierde afdeeling is aangevoerd geworden, zou de Regering het als zeer onraadzaam beschouwen, om nu het voorstel van eene aflossing ten bedrage van een half millioen eens gedaan is, in die som eenige verandering, vooral niet eenige vermindering, te brengen.

Aangaande art. 3 wordt geantwoord. De bedenkingen tegen het vinden van de som van ruim ƒ 6 millioen, voor den dienst van het Syndicaat over 1840 gevorderd, door de geldmaking van een gedeelte van het nog disponibel kapitaal van 30 millioen Oostindische schuld à 5 percent, komen aan de regering niet voor van genoegzaam gewigt te zijn, om op dit voorstel terug te komen, en andere middelen van voorziening aan te wijzen, welke zeker niet minder bezwarend zouden zijn, en niet anders zouden kunnen worden gevonden, dan in het daarstellen van eene nieuwe schuld, tot rentebetaling en latere aflossing, waarvoor nieuwe middelen zouden moeten worden aangewezen.

Het Amortisatie-Syndicaat, door het verlies der inkomsten, welke hetzelve uit de voormalige zuidelijke provincien genoot en door het

voortdurend gemis van de jaarlijksche dotatie van ƒ 2,500,000 in de noodzakelijkheid gebragt, om zich, tot gaande-houding van den dienst tot aan het einde van 1840 gelden aan te schaffen, zal wel niemand in twijfel kunnen trekken, dat de meest eenvoudige weg daar, is, om gebruik te maken van de fondsen, welke deze instelling bezit, en dus bepaaldelijk ook van een gedeelte van het kapitaal van 30 millioen Oostindische schuld, hetwelk reeds, ten nadeele van deze instelling, door de bepalingen der wet van den 24sten April 1836 verandering heeft ondergaan; maar nimmer, ook niet, ten gevolge van het Koninklijk besluit van den 1 Junij 1830, waarbij eene reeks van schuldbekentenissen à 3½ per cent is daargesteld, heeft opgehouden een deel uit te maken der bezittingen van het Amortisatie-Syndicaat, waarop al de schuldhouders van die instelling regt hebben, en over hetwelk alzoo in hun gemeen belang vrijelijk kan worden beschikt.

— De processen-verbaal van de beraadslagingen der afdeelingen van de tweede kamer der Staten-Generaal, over het wetsontwerp, betreffende de verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriële departementen, zijn thans gedrukt.

Daaruit blijkt, dat men vrij algemeen met genoegen het voorstel van wet ontvangen had, strekkende om het beginsel der ministeriële verantwoordelijkheid uitdrukkelijk in de Grondwet op te nemen. Eene der afdeelingen verklaarde daarin te zien een blijk van bereidwilligheid der Regering, om aan het verlangen der kamer gehoor te geven, en zij betuigde hare dankbaarheid voor eene toenadering tot hare wenschen, die haar de gegronde hoop geeft, het moeijelijke werk der herziening onzer Grondwet, met gemeen overleg, tot het meeste welzijn van Nederland, tot stand te zullen kunnen brengen.

Wat echter de redactie van het voorgedragen ontwerp zelve betrof, verklaarden slechts enkele leden in de voorgestelde periode die verantwoordelijkheid voldoende te vinden uitgedrukt, welke zij oordeelen met de ware beginselen van eenen monarchalen regeringsvorm overeen te komen. Overigens was men genoegzaam eenparig van gevoelen, dat de redactie in het wetsontwerp te omslagtig, hier en daar onduidelijk en in sommige opzigten te beperken was.

In onderscheidene afdeelingen zijn nadere redactien van dit ontwerp overgelegd, welke men aan de overweging de Regering heeft aanbevolen. Twee afdeelingen gaven alsnog te kennen, dat zij verre weg zouden verkiezen die redactie, welke bij het eerste proces-verbaal door de vierde afdeeling op pag. 68 is voorgesteld. Ook bij die vierde afdeeling hebben tien van de elf leden der afdeeling verklaard, te betreuren, dat de Regering niet heeft kunnen besluiten, om aan de tweede kamer voor te dragen, daar men toch eene redactie uit de verbalen harer afdeelingen ontleend heeft, de redactie, welke in deze afdeeling was aangegeven, al ware het, dat men mogt gemeend hebben daarin, tot vermeerdering van duidelijkheid en bestemdheid, eenige kleine litterale veranderingen te moeten maken. Men vermeende in deze afdeeling, dat hare redactie in de onderscheidene andere sectien bijval had gevonden, terwijl voor de nu voorgestelde, in de verbalen, slechts vijf leden zich hebben verklaard.

Bij de resumtie van het verbaal dier afdeeling, is in tegenwoordigheid van al de bovengemelde leden, is in dezelve de proef genomen om de vorige redactie, uit die sectie uitgegaan, eenigzins meer duidelijk en bestemd te maken. Dat nader opstel, bij dit verbaal gevoegd, en waarbij al de leden verklaard hebben genoegen te nemen, luidt aldus:

» Art. 75 der Grondwet geheel laten blijven bestaan. En tusschen de art. 75 en 76:

» Art. *a*. De hoofden der ministeriële departementen zijn verantwoordelijk voor alle daden, door hen, als zoodanig verrigt, of tot welker daarstelling of uitvoering zij zullen hebben medegewerkt, waardoor de Grondwet of de wetten mogten geschonden of niet opgevolgd zijn.

» Art. *b*. Ten einde van deze medewerking te doen blijken, zullen alle voorstellen van wet, door den Koning aan de Staten-Generaal, en alle Koninklijke besluiten en beschikkingen, moeten voorzien zijn van de mede onderteekening van het hoofd van het ministerieel departement, waartoe dezelve behooren.

» Art. *c*. Over de aanklagten ter zake van deze verantwoordelijkheid oordeelt de Hooge Raad der Nederlanden, naar de voorschriften der wet. Volgt den art. 76. »

— De antwoorden der Regering op de aanmerkingen der afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nopens het wets-ontwerp op de verantwoordelijkheid van de hoofden der Ministeriele departementen, worden eerstdaags te gemoet gezien. Men verneemt verder, dat aan de Kamer, ten gevolge van de gezegde aanmerkingen, eene nadere redactie van dit ontwerp zal worden aangeboden.

— Uit Darmstadt schrijft men dat Z. K. H. de Erfprins *van Oranje*, den 19den dezer, uit Stuttgart aldaar was aangekomen, om aan het Groothertoglijk gezin en Grootvorst Troonsopvolger van Rusland een bezoek te brengen.

— Men verzekert, dat de garnizoensveranderingen der artillerie in den aanvang der volgende maand zullen plaats hebben. De 1ste en 4de komp. van het 4de bat. art. nat. militie vertrekken uit 's Hertogenbosch naar Venlo en Maastricht, en de 5de komp. van dat bat. uit Gorinchem mede naar Maastricht. De beide 1ste komp. worden vervangen door twee komp. van het 3de bat. veld art. en de laatstgenoemde door eene komp. van het 3de bat. nationale milicie. Zoodra deze beweging is afgeloopen, vertrekken de 2de en 3de komp. van het 4de bat. art. nat. milicie, uit Breda naar Venlo en de staf naar Maastricht, en eindelijk verwisselen de 7de, 8ste en 9de komp. van het genoemde bat. met de overige komp. van het 3de bat. veld-artillerie.

— De *Utrechtsche Courant* vermeldt, dat de regering der stad een blijk wenschende te geven van den prijs op welken het goede wordt gesteld door den oud-burgemeester Jhr. *van Asch van Wijck* gesticht, besloten heeft de kade tusschen de gesloopte Waardpoort en den gewezen Plompentoren, welke aan den gezegden burgemeester haren oorsprong verschuldigd is, naar zijnen naam, *van Wijks-kade* te noemen.

— Te Assen heeft den 20sten dezer de plegtige inwijding en in bezitneming plaats gehad van het nieuwe gebouw voor het Provinciaal Geregtshof van Drenthe, bij welke gelegenheid de voorzitter van dat hof mr. *S. Gratama*, eene inwijdingsrede gehouden heeft.

— Den 21sten dezer, voormiddags, heeft de heer *Johannes Lenting*, in de kerk der Doopsgezinden te Groningen, het hoogleeraarsambt in de faculteit der bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan de hoogeschool dier stad aanvaard, met het houden eener Latijnsche redevoering, ten onderwerp hebbende: *Over het groote nut en zelfs de noodzakelijkheid eener volledige en diepgaande kennis der Grieksche en Latijnsche talen voor degenen, die eene geleerde betrekking in de maatschappij wenschen te bekleeden, en zich daarvan eervol te kwijten.*

— Blijkens de maandelijksche opgave van den minister van finantien hebben de middelprijzen der inlandsche granen van 20 April tot 19 Mei bedragen: Tarwe, per mud ƒ 9,93; Rogge ƒ 6,07; Boekweit ƒ 6,23; Gerst ƒ 5,54; Haver ƒ 3,49½; ongepelde Spelt ƒ 3,50. Diensvolgens zullen gedurende de maand Junij de regten op den inen uitvoer bedragen: *inkomende regten, per mud:* Tarwe en gepelde Spelt 25 c.; Rogge 15 c.; Boekweit 15 c.; Gerst en Mout 10 c.; Haver 50 c.; ongepelde Spelt 50 c. *Uitgaande regten, per mud:* Tarwe en gepelde Spelt 50 c.; Rogge 30 c.; Boekweit 30 c.; Gerst en Mout 25 c.; Haver en ongepelde Spelt, vrij.

— Uit 's Hage schrijft men: » Wij vernemen van goederhand, dat het Z. M. den Koning heeft behaagd, Hoogstdeszelfs bouwmeester te magtigen, om voorloopig door het *Vennootschap van den Asphaltischen IJzergrond*, onder de firma *W. J. Verboom v. d. Zande en Comp.* hier ter stede, met deszelfs *Asphaltischen Plaveisel* (oorspronkelijk uit de mijnen van Lobsann) in de Koninklijke stallen en binnenplaatsen eenige proeven te laten leggen. — Verder vernemen wij, dat onder anderen de spijzaal der armen-inrigting alhier, reeds met genoemd Asphaltisch plaveisel belegd is."

DE SNUIFDOOS.

Boven alles zijt gij door mij geprezen, gij, Bewaarster van het gewijde stof, dat den verlegenen gevatheid, — den geleerden gedachten, — den trotschen gemeenzaamheid, — den blooden moed, — den vreemdeling kennismaking, den redenaar verademing, den schalk vertrouwen, — den nietigen waardigheid, — den onnoozelen aanzien, — en den pralers glans bijzet!

Geprezen zijt gij, door mij, dierbare Doos! onder alle gedaanten, die vernuftige kunstenaars, de wet der mode en de stroom van den heerschenden tijdgeest, in metaal, hoorn, papier en leder, u gaven! Geprezen zijt gij met al de zinnebeelden, die verstand en ijdelheid, — herinnering en geschiedenis, — zedekunde en liefde u tot sieraad toedeelden!

Gij behoort tot de latere beschaafdheid, wat zij ook daardoor vereeraanwaardig. De vroegere bewoners onzer landen konden u niet kennen, daar zij eerst het gebruik voor het zintuig van den reuk misten, zij ook, tot nog toe, zoo lang geenen naam voor hadden, tot dat zij met de Romeinen kennis maakten. Ons woord *neus* komt immers van het Latijnsche *nasus*? —

In de hand van groote vernuften dient gij ter ondersteuning van een ijdel woordenspel: in de hand van den dagblooner tot verkorting der bepaalde werkuren. Toorn en afkeer, vreugd en genoegen houden telkens bij u aan, om door u geopenbaard te worden. Door den aard en de wijze, waarop men u opent, valt als twijfel weg omtrent het karakter, de gemoedsgesteldheid en de luimen van uwen bezitter.

Langzaam, met zamengetrokken wenkbraauwen en een gerimpeld voorhoofd, opent u de Regter, wanneer hij een vonnis moet strijken.

Bedenkelijk het hoofd schuddende, klopt de geneesheer aan het ziekbed op uwen deksel, om de omstanders de zwaarte der ziekte en het hoog belang van zijne hulp te doen bemerken. —

Minuten lang houdt de denker vinger en duim, als eene geopende tang, aan u, eer hij een gedeelte van uwen inhoud, met de oogen naar den zolder geslagen, sterk opsnuivend aan de reukzenuw brengt.

De dichter, om het rijm verlegen, opent u snel, en let er niet op, in zijne verstrooijing, hoe veel hij vermorst.

Groote personaadjes, die menigeen begunstigen kunnen, draaijen u, als ware het een regt, dat hun alleen toekomt, onophoudelijk

rond tusschen den duim en de derde vinger der linkerhand, wan neer een nederig suppliant voor hen staat, en met alle onderdanigheid, ootmoedig smeekt om eene aanstelling, of hoopt op een gunstig besluit.

Vrekken en gierigaards, hoe veel zij ook van u houden, dragen u echter nooit bij zich, maar bij hunne bekenden en vrienden zien zij u des te liever. —

Gij knoopt onderhandelingen aan en breekt ze af. Gij dient tot aanbeveling en tot verontschuldiging. Gij maakt den overgang tot menig belangrijk gesprek, ofschoon men ook met een gewoon praatje over het weêr begonnen was. Tegenstrijdige partijen vereenigt gij, en laat het het meest over u gaan. Langwijligheid verkort gij, en gij verlengt de overleggingen der speculanten.

Door de beelden, die u versieren, zijt gij het middel om zedekunde, staatkunde, geschiedenis, fabelleer, kunstzin, fraaije wetenschappen, smaak en beschaving tot bij de laagste volksklasse te verspreiden, en vaderlandsliefde te verwekken, en handhaving van orde en wet. — Doch even goed kan, door uwe beeldtenissen, zedeloosheid worden verbreid en jammerlijke volksberoering, — het misticismus worden begunstigt, en het helsche doel worden bereikt van eene geheime vereeniging van onruststookers — de snuivende Propaganda, — die elkander verstaan door de wijze, waarop zij u houden, en de teekens, die u versieren. — Men moge hierop tot nog toe weinig acht hebben geslagen, het is nogtans van belang, en gij staat hierin gelijk met de verderfelijke uitwerking eener misbruikte drukpers. —

In doodsche gezelschappen, al is het dan ook maar voor een oogenblik, brengt gij leven, door bedanken, aannemen en niezen. — Gij zijt het redmiddel voor zoo menig ledig hoofd, dat een antwoord of een bewijs schuldig blijven moet.

Gij zijt het schild, waar achter de lach van den satiricus zich veilig schuil houdt. Naar uwe waarde, naar uw uiterlijk, beoordeelt men, dikwijls wel te voorbarig, uwen bezitter, — zijnen smaak, — zijn gevoelen, — zijne staatkundige en godsdienstige meening. In het burgerlijke en staatsleven zijt gij meer, dan men denkt. Van uit de hoogte ziet gij neder op de tabakspijp, die alleen bij wilde Indiaansche volksstammen een sijmbolisch teeken is: maar gij, niet genoeg geprezene! wordt door gekroonde hoofden, der verdienste als belooning, ten aandenken geschonken.

Dierbare Doos! Voorzeker hebt gij reeds menige rol in de diplomatie en de wereldgeschiedenis gespeeld, zonder *speeldoos* te zijn geweest, en gij zult wel verder uwe rol spelen. 't Is waar onze dames zijn, over het algemeen, u niet zeer genegen, maar in het schoon en heerlijk land, in Italie, geldt gij des te meer bij het vrouwelijk geslacht. En waren niet alle beroemde mannen der achttiende en negentiende eeuw, waren FREDERIK de Groote, en NAPOLEON niet met u ingenomen, — hartstogtelijk met u ingenomen? —

Maar, helaas! de menschen zijn omtrent u even ondankbaar, als de menschen dit zijn omtrent elkander. Slechts zoo lang gij geeft hebt gij vrienden, — en zelfs ik, die nog lang niet genoeg in uwen lof heb uitgewijd, gevoel mij uitgeput, dewijl ook gij zelve uitgeput zijt.

NIEUWSTE FRANSCHE LETTERKUNDE.

BABEL, 4 volumes.
L'ISRAELITE, 2 vol. par DE BALZAC.
MADAME DE RIEUX, par St. ARNAUD.

"Eene letterlievende vereeniging heeft zich te Parijs gevormd, met het doel, om onder eenen algemeenen titel, allerlei soort van letterarbeid aan het publiek mede te deelen; als vrucht daarvan zijn onder den titel *Babel* reeds vier deeltjes in het licht verschenen. Onder de daarin voorkomende stukjes, waarvan de schrijvers deels zeer voordeelig bekend, deels nog geheel onbekend in deze landen zijn, hebben ons het meest bevallen: de *Voyage dans les Pyrenées Orientales*, door VIENNET; *Tom Trick*, door MOLÉ-GENTHOMME; *la croix d'honneur*, door BONNECHOSE; *Une nouvelle histoire ancienne*, door BARBIER; *Tabery*, door BERTHOUD. Ook zijn de bijdragen van BRAWARD niet verwerpelijk. Deze verzameling zal bijval vinden bij het publiek, omdat verscheidenheid van stijl en onderwerp haar verlevendigt. — *L'Israëlite*, door DE BALZAC, is de geschiedenis van een fransch edelen, die aan een uit zijne staten verbannen vorst, welke op Franschen bodem bij de zee een kasteel bewoont, allen bijstand biedt en eindelijk diens dochter huwt, nadat hij gedurende eenen geruimen tijd zich vermomd heeft als *Israëliet*, en ondanks den afkeer der middeleeuwsche Christenen, waarmede de vorstelijke dochter de aanklevers der Mozaische Godsdienst als waren het giftige dieren, bejegende, zich in dat nederig gewaad door haar weet te doen beminnen. Wie zou zoodanige vermomming van den geduchten graaf GASTON II van Province, wie zoo iets van CLOTILDE, de dochter van Zijne Cypriaansche Majesteit JAN II, verwacht hebben? Intusschen verzekert DE BALZAC dat dit alles zoo heeft plaats gehad op het kasteel *Calin-Grandes*. — Madame REYBAUD, die onder den naam van St. ARNAUD schrijft, heeft eene allerliefst en aandoenlijk verhaal geleverd van de geschiedenis van madame DE RIEUX, zoo als zij, in weelde opgevoed, met haren grijzen vader en eenen aan haar opgedwongen echtgenoot, zich van allen overvloed speende en naar Haiti trok, om aldaar op eene aan haren vader toebehoord hebbende plantaadje, die ten gevolge der omwenteling, in vreemde handen gevallen was, verborgen familie-schatten op te zoeken. Het overlijden van haar echtgenoot, die alleen in staat was de plaats aan te wijzen, de vruchtelooze arbeid haars vaders, en de liefde die zij opvat voor eenen door eene onzalige echtvereeniging aan eene vroegere bekende ongelukkig geworden man, welke haar tot echtvriend was bestemd geweest, maar door een toeval afgewezen; haar uiteinde; dit alles wordt op eene lieve en regt aangename, zedelijkheid bevorderende wijze afgeschetst. Doch niet onvermeld mogen wij hare *Florita* laten, een verhaal 't welk als toegift achter het zoo even vermelde door de uitgevers van het *Museum Littéraire* gegeven wordt. Ja, die FLORITA was eene beminnelijke en brave kunstenaresse, die beter lot verdiende, althans niet die bejegening die zij ondervinden moest van een boozen en listigen belager harer onschuld; want zijne overwinning op zich-zelven in een beslissend oogenblik, moge hem al voor verachting bewaren, zijne berispelijke en losbandige neiging veroorzaakte althans de belaging van de eer van een onschuldig meisje, en kan dus zijn gedrag niet voor afkeuring behoeden. — Waarlijk, het *Museum Littéraire* verdient door zulke schriften den lof en de aanmoediging waarin het zich verheugen mag.

*** Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, betoond bij het afsterven van onzen waarden Zoon CORNELIS BOON, betuigen wij onzen opregten dank.

J. BOON,
JA. BOON,
Geb. WEERAAT.

ROTTERDAM,
23. Mei 1840.

*** A. KROON, Timmerman te *Puttershoek*, bij *Dordrecht*, vraagt voor eenen geruimen tijd, ten spoedigste, 3 à 4 HUISTIMMERLIEDEN.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

EERSTE RESSORT. PROVINCIE NOORD-BRABAND.

AGENTSCHAP BREDA.

VERPACHTING VAN

GRASGEWAS.

De AGENT van het Domein te *Breda*, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, zal, op Donderdag den 4. Junij, 1840, des voormiddags om *tien* ure, ten Huize en Herberge van J. VAN ALPHEN, in den *Zandberg*, buiten de Ginnekepoort te *Breda*, en ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, publiek Verpachten:

Het GRASGEWAS van de Fortificatiën der Vesting *Breda*, in 24 perceelen verdeeld, en zulks voor het saizoen van 1840.

De Konditiën van Verpachting, liggen ten Kantore van den Agent voor een ieder ter lezing.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

*** Nadere onderrigting bij MASSIGNAC, Kalverstraat, No. 165, te *Amsterdam*; te *'s Hage*, bij MOUTON & ZOON, Magazijnhouders; te *Rotterdam*, bij LOSEL VORTSMAN; te *Breda*, bij VAN DEN GOORBERGH; te *Leyden*, bij ZINER, Banketbakker; te *Utrecht*, bij REUSER; te *'s Hertogenbosch*, bij WELSCH; te *Dordrecht*, bij VERBOUWER, tot genezing in korten tijd van *Verkoudheden en Verouderde aandoeningen*: Bij twee à drie lepels SIROOP VAN JOHNSON neemt men overeeekt Water en gebruikt dit mengsel zoo warm mogelijk des avonds bij het naar bed gaan en des morgens na het opstaan.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de pers gekomen:

GESLACHT-TAFEL DER KONINGEN VAN EUROPA VAN 1500—1840 en Overzigt der Staten, Regerende Vorsten en Staatsvormen 1840. — Door Mr. G. DORN SEIFFEN, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw. . . . . *f* 0,50.

VOOR LIEFHEBBERS VAN PAARDEN.

B. VAN MERLEN, *De Afrigtingskunst* . . . . *f* 0,75.
—— 63 *Figuren in Houtsnee* van de School des Ruiters, Pletoneschool en Afrigtingskunst. . . . . . . *f* 0,40.
Handleiding tot de Paarden-Kennis met twee uitslaande Platen, voorstellende:
1e het gebit en kenteekenen van den ouderdom,
2e het paard zonder gebreken . . . . *f* 0,90.

Bij bovengemelden is op FRANCO *aanvrage verkrijgbaar:*

1o. *Leercursus der Artillerie* voor alle Wapenen . . . . *f* 2,40.
2o. » » *Taktiek* voor alle Wapenen. Eerste ged. » 2,15.
3o. » » *Administratie* voor alle Wapenen . . . . » 1,60.
4o. » » *Afrigting en Rijkunst* voor Artillerie en Kavallerie . . . . » 1,85.
5o. » » *Statica en Hydrostatica* voor Artillerie, Genie en Waterstaat . . . . » 2,40.
6o. » » *Hoogere Meetkunst* voor Infant. en Kavall. » 0,65.
7o. » » *Versterkingskunst* voor alle Wapenen; 1e en 2e Stuk (bevattende de aanval en verdediging van Vestingen) » 4,90.

Te Breda, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers